

Tro och vetande?

Enligt en svensk rapport som publicerades av Finska Notisbyrån 14.11.2009 har religösa och troende personer lägre tilltro till vetenskapen än icke-troende. Av mätningen framgick också, enligt FNB, att många svenskar anser att tro och vetenskap är svåra att förena. Mätningen utfördes av Vetenskap och allmänhet.

”Att troende har en något mer negativ inställning till vetenskap och forskare är kanske inte så förvånande”, står det i FNB-notisen, och: ”Intressant nog anser ändå merparten, 71 procent, av de personer som tror på en personlig gud att den religiösa tron går att förena med en vetenskaplig syn på tillvaron. Bland de icke-troende är uppfattningen däremot den rakt motsatta. Här anser en klar majoritet, 72 procent, att vetenskap och tro är oförenliga”.

Förutom att notisen förmedlar påståenden som är problematiska på ett sätt typiskt för mindre välgenomtänkta rapporter om enkätundersökningar är detta exakt den sortens ”vetenskapsrapportering” som Ikaros ska vara en kontrast till.

Vad är en ”vetenskaplig syn på tillvaron”? Varför är det ”inte så förvånande att troende har en mer negativ inställning till vetenskap och forskare”? I vad består den negativa inställningen? Tvivlar man på tillförlitligheten i forskarnas resultat? Tvivlar man på metoderna? Eller handlar det om vilken plats man ger vetenskapliga rön i sin förståelse av vissa aspekter av sin tillvaro (och vilka aspekter är det)? Eller kan problemet ligga i hur man över huvudtaget ska förstå frågorna?

Går man in på Vetenskap och allmänhets webbplats möts man av följande utlägg-

ning (i anslutning till undersökningen): ”Nära åtta av tio menar att det finns fenomen som vetenskapen aldrig kommer att kunna förklara. Drygt fyra av tio instämmer i att ”den bästa kunskapen finner man om man lyssnar inåt” och tre av tio i att ”det är bättre att lita till sin egen erfarenhet än till forskningen”. Troende uttrycker oftare än andra en ovetenskaplig syn på kunskap.”

Detta kommenterar Karin Hermansson, utvecklingschef VA, som ansvarar för studien, på följande sätt: ”Resultaten är en varningsklocka. Vad betyder en sådan inställning när man t.ex. ska bestämma huruvida man ska vaccinera sig mot svininfluensa?”

Knappast. Både en ”troende” persons och (den icke-troende?) Karin Hermanssons vardagsbeslut ser rätt lika ut och fattas på liknande grunder. Graden av ”inåtlyssnande” är antagligen ganska lika i båda fallen. Frågan om kunskapsbaserade beslut och erfarenhetsbaserade beslut (och hur man skiljer på de båda) blir intressant i ett sammanhang, men i generaliserad form är de fullständigt oabegripliga.

Ikaros kommer under 2010 bland annat att diskutera tro och vetande.

Marcus Prest
mprest@abo.fi